

सर्वोच्च अदालत संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
माननीय न्यायाधीश श्री देवेन्द्र गोपाल श्रेष्ठ
फैसला

०७०-CR-०४७९

मुद्दा: जबरजस्ती करणी गर्ने उद्योग ।

कृष्णा रेग्मीको जाहेरीले नेपाल सरकार-----१

पुनरावेदक
वादी

विरुद्ध

जिल्ला रुपन्देही, बुटवल नगरपालिका वडा नं. १४ तामनगर बस्ने लाल बहादुर
थापाको छोरा देव बहादुर थापा-----१

प्रत्यर्थी
प्रतिवादी

सुरु फैसला गर्ने:

माननीय न्यायाधीश श्री पूर्ण प्रसाद बास्तोला

रुपन्देही जिल्ला अदालत

फैसला मिति: २०६८/१०/२९

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:

माननीय न्यायाधीश श्री ठाकुर प्रसाद शर्मा

माननीय न्यायाधीश श्री दुर्गादत्त भट्ट

पुनरावेदन अदालत बुटवल

फैसला मिति २०६९/८/२७

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१) बमोजिम पुनरावेदन अदालत बुटवलको मिति २०६९/८/२७ को फैसला उपर पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार रहेको छः-

मिति २०६८/३/२९ गतेका दिन अन्दाजी १.४५ बजेको समयमा मेरो छोरी वर्ष ८ की परिवर्तित नाम पवित्रालाई विपक्षी देव बहादुर थापाले बाहिरबाट हातमा समाती भित्र लगेको मैले टाढैबाट देखेपछि मेरो छोरीलाई पराया मानिसले किन भित्र लग्यो भनी शंका लागी घरमा जादा निज पवित्रालाई कोठाभित्र खाटमा सुताई छोरीको कटु र आफ्नो कटु खोली माथि चढेको अवस्थामा म स्वयंले देखी लाज सरम छैन भनी विपक्षीलाई हुत्याई घर बाहिर ल्याएको अवस्थामा विपक्षी भागी फरार भएको हुँदा कानून बमोजिम गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको जाहेरी दरखास्त ।

जिल्ला रुपन्देही बुटवल नगरपालिका वडा नं.१४ स्थित पूर्वमा बलबहादुर पुनको खाली जग्गा, पश्चिममा डिल्ली बडौको घर, उत्तर बलबहादुर पुनको घर दक्षिण सानो खोला यति चार किल्लाभित्रमा रहेको पूर्व मोहडा भएको माटोको गाह्रो खरले छाएको एक तले कृष्णा रेग्मीको घरभित्र दुई वटा कोटाहरु मध्ये एक वटामा खाना पकाउने र एक वटामा सुत्ने कोठा भएको सोही सुत्ने कोठामा प्रतिवादी देवबहादुर थापाले परिवर्तित नाम पवित्रालाई जबरजस्ती करणी गर्ने उद्योगको प्रयास गरेको हो भन्ने समेत बेहोराको घटनास्थल प्रकृति मुचुल्का ।

मिति २०६८/३/२९ गतेका बिहान म समेत स्कूल गई सबैभन्दा चाँडै स्कूलबाट घर आएकी हुँ । घरमा आउँदा देवबहादुर थापा मेरो घरमा थिए । मैले चिनेको छु । छिमेकी हुन, केही नाता पर्दैन । मेरो घरको ढोका मैले खोलें । निज देव बहादुर हिँड भित्र जाउँ भनी मसँगै भित्र गए । कोठामा गए पछि मलाई खाटमा सुत्न लगाए । मैले सुत्दै न भनेपछि मलाई पाखुरामा समाई सुताएका हुन र मेरो फ्रक कपडा माथी फर्काएर पेन्टी खोली दिएका हुन र आफुले पनि आफ्नो कटु खोली ममाथि चढी मेरो पिसाब फेर्ने ठाउँमा आफ्नो पिसाब फेर्ने लिङ्ग निकाली बाहिर दलेका हुन मलाई पैसा र मिठाई दिन्छु भनी फकाएकोले

मैले केही भनेको होइन । सोही समयमा मेरो आमा घरमा आउनु भयो र निज देवबहादुर थापालाई गाली गर्नुभएको हो र निज उठी बाहिर गएका हुन भन्ने समेत बेहोराको परिवर्तित नाम पवित्राले गरेको कागज ।

मिति २०६८/३/२९ गते मेरो कान्छी बुहारीको बाबु मेरो सम्धी मेरो घरमा पाहुना खान आएका कारण मिति २०६८/३/२९ गते बिहान म आफ्नो डिउटी सकी घर आउने क्रममा प्रगतिनगर भन्ने ठाउँमा रहेको छाप्रो होटलमा लोकल रक्सी एक गिलास खाएँ । घरमा आई सम्धीसँग बसी २ क्वाटर रक्सी खायौँ । मलाई रक्सी लाग्दै गयो । मेरो सम्धी आफ्नो घर तर्फ लाग्नु भयो । त्यस पछि म मेरो घर नजिकै छाप्रो होटलमा गई एक बोतल रक्सी खाएँ र जाहेरवालीको घर तर्फ लागें । उक्त घरमा परिवर्तित नाम पवित्रालाई एकलै बसेको देखी मलाई करणी गर्न म जागेर आयो । त्यसपछि निजलाई हातमा समाई हिँड भित्र जाउँ भन्दै भित्र लगें र खाटमा सुत नानी भन्दा निजले मानिनन् । त्यसपछि मैले निजलाई जबरजस्ती काखमा सुताई निजको कट्टु खोली मेरो पनि कट्टु खोली निज माथि चढेको र निजको योनीमा मेरो लिङ्ग केही समय धकेलेको के थिएँ सोही समयमा जाहेरवाली आई मलाई गाली गर्दै धकेली दिईन । त्यसपछि म भागेको हुँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी देव बहादुर थापाको बयान कागज ।

मिति २०६८/३/२९ दिउँसो परिवर्तित नाम पवित्रा स्कुलबाट आएपछि घरमा एकलै रहेको अवस्थामा पवित्रालाई निजकै घरभित्र पसी प्रतिवादी देव बहादुर थापाले करणी गर्न लागेको अवस्थामा निज पीडितको आमाले करणी गर्दै गरेको अवस्थामा देखेको भन्ने थाहा पाएका हौं भन्ने समेत बेहोराको वस्तुस्थिति मुचुल्का ।

प्रतिवादी देवबहादुर थापाले जाहेरवाली कृष्णा रेग्मीको छोरी वर्ष ८ की परिवर्तित नाम पवित्रालाई जबरजस्ती करणी गर्न पीडितको कट्टु खोली पीडितको योनीमा आफ्नो लिङ्ग दल्दै गरेको अवस्थामा तत्काल जाहेरवालीले देखेकोले करणी गर्न नभ्याई जबरजस्ती करणीको उद्योग गरेको पुष्टि भएकाले प्रतिवादी देव बहादुर थापाले वर्ष ८ की नाबालिका पवित्रालाई घटनास्थलमा जबरजस्ती करणी गर्ने उद्योग गरी मुलुकी ऐन, जबरजस्ती करणीको महलको

५ नं. मा उल्लेख भए बमोजिमको कसूर गरेकाले सो कसूरमा प्रतिवादी देव बहादुर थापालाई सोही महलको ५ नं. मा लेखिए बमोजिम जबरजस्ती करणीको महलको ३ नं. को देहाय (१) नं. मा उल्लेखित सजायको आधा सजाय गरी पाउन प्रतिवादीलाई यसै अभियोगपत्र साथ प्रस्तुत गरिएको छ भन्ने समेत वादी नेपाल सरकारको अभियोग माग दाबी ।

जाहेरवाली छिमेकी भएकोले चिनेको छु । निजसँग कुनै झै-झगडा थिएन । मिति २०६८/३/२९ गतेमा म जाहेरवालीको घरमा गई रु.१० को रक्सी देउ भनी रक्सी मागेको हुँ । घरमा अरु कोही पनि थिएनन् । निजलाई मैले जबरजस्ती करणी गर्न खोजेको होइन । प्रहरीमा भएको बयानमा के के लेखे थाहा भएन । यहाँ सही गर भनेकाले सही गरेको हुँ । मैले जबरजस्ती करणी गर्न खोजेको होइन । त्यसैले मलाई अभियोग दाबी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी देवबहादुर थापाले शुरु अदालत समक्ष गरेको बयान ।

यसमा कसूर गर्दा देखे भनेको जाहेरवाली कृष्णा रेग्मीको स्पष्ट जाहेरी तथा पीडित पवित्राले मौकामा गरेको बयान कागजलाई समर्थन हुने गरी प्रहरीमा प्रतिवादी देव बहादुर थापाले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष साविती बयान गरेको देखिन्छ । अदालतमा आई बयान गर्दा उक्त वारदातको दिन जाहेरवालीको घरमा गई रक्सी मागी खाएको कुरासम्मलाई स्वीकार गरी अन्य बेहोरामा इन्कारी बयान गरे पनि प्रतिवादीले अन्यथा कारणबाट अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा कसूरमा सावित हुनुपरेको भन्ने कुराको जिकिर लिन नसकि रहेकोबाट प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ९(२) समेतका आधारमा निजले व्यक्त गरेका कुराहरु प्रमाणमा ग्राह्य हुने नै देखिएको समेतको आधार प्रमाणबाट प्रतिवादीले जबरजस्ती करणी उद्योग सम्बन्धी कसूर गरेको देखिँदा प्रतिवादी देव बहादुर थापालाई मुलुकी ऐन, जबरजस्ती करणीको ५ नं. बमोजिम ५ (पाँच) वर्ष कैद सजाय हुने ठहर्छ भन्ने समेत बेहोराको शुरु रुपन्देही जिल्ला अदालतको मिति २०६८/१०/२९ को फैसला ।

मलाई प्रहरीमा सुनाउँदै नसुनाई जबरजस्ती सहीछाप गराई लिएको साविति बयानलाई मात्र आधार बनाई मेरो अदालतमा भएको बयानलाई मूल्याङ्कन नै नगरी कसूरदार

ठहर्न्याईएको छ । जाहेरवालीको जाहेरी र पीडितको कागज एक आपसमा मिलेको छैन । पीडितले मलाई मिठाई दिन्छु भनी कोठामा लागि सुताएको भन्ने छ । जाहेरवालीले बाहिरबाट हात समाती भित्र लगेको भन्ने उल्लेख गरेकी छन् । यसर्थ जाहेरी तथा पीडित जाहेरी र कागज एक आपसमा विरोधाभासपूर्ण र बनावटी छ । त्यस्तो बनावटी कागज अदालतमा आई वकपत्रबाट पुष्टि गराउन समेत नसकेको अवस्थामा प्रमाणित नभएका कागजका आधारमा मलाई सजाय गर्न मिल्ने होइन । तसर्थ सुरु फैसला उल्टी गरी पूर्ण रुपमा सफाई दिलाई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी देव बहादुर थापाको पुनरावेदन पत्र ।

यसमा वादी पक्षले जाहेरवाली, पीडित लगायतका साक्षीहरुलाई अदालतमा उपस्थित गराई वकपत्र गराउन सकेको नदेखिएको, प्रतिवादी देव बहादुर थापाको उमेर करिब ६२/६३ वर्ष भन्ने उल्लेख भएको र निजले अदालतमा बयान गर्दा आरोपित कसुरमा इन्कार रहेको समेत देखिँदा सुरु फैसला विचारणीय भएकाले छलफलका लागि अ.बं. २०२ नं. एवम् पुनरावेदन अदालत नियमावली, २०४८ को नियम, ४७ बमोजिम श्री पुनरावेदन सरकारी वकिल कार्यालय बुटवललाई पेशीको जानकारी दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने पुनरावेदन अदालतको मिति २०६९/६/१४ को आदेश ।

यसमा यी प्रतिवादी उपर मौकाको जाहेरी तथा पीडितको कागज बाहेक अन्य कुनै प्रमाणबाट कसूर स्थापित हुन सकेको देखिँदैन । वादी पक्षले आफ्नो कसुर प्रमाणित गर्ने भनेका जाहेरवाली तथा पीडितलाई अदालतमा ल्याई वकपत्र गराउनु पर्ने सो गराउन सकेको देखिँदैन । प्रतिवादी उपरको अभियोग दाबी अन्य कुनै ठोस प्रमाणबाट प्रमाणित हुनसकेको छैन । जाहेरी र प्रतिवादीको प्रहरीमा भएको सावितीको आधारमा दायर भएको अभियोगबाट जबरजस्ती करणी जस्तो जधन्य अपराधमा कसूरदार ठहर्न्याउन न्यायसंगत नहुँदा सुरु अदालतबाट मिति २०६८/१०/२९ मा प्रतिवादीलाई कसुरदार ठहर्न्याई ५ वर्ष कैद सजाय गर्ने गरेको फैसला मिलेको नदेखिँदा उल्टी भै प्रतिवादीले अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने ठहर्छ भन्ने समेत पुनरावेदन अदालतको मिति २०६९/८/२७ को फैसला ।

प्रतिवादी देव बहादुर थापाले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष बयान गर्दा आरोपित कसुर अपराध गरेको तथ्यमा सावित्री बयान दिएका छन् । अदालतमा बयान गर्दा समेत जाहेरवालीको घरमा गई रु.१० को रक्सी देउ भनी मागेको हुँ भनी वारदातस्थलमा आफु गएको तथ्यलाई स्वीकार गरेका छन् । जाहेरवाली एवं पीडित अदालत समक्ष वकपत्र गर्न उपस्थित नभए पनि मौकाको जाहेरी एवं पीडितको भनाईबाट कसुर पुष्टि भएको छ । मिसिल सामेल रहेका सबुद प्रमाणहरुले प्रतिवादी उपरको अभियोग दाबी स्थापित गरिरहेको अवस्थामा सुरु फैसला उल्टी गरी प्रतिवादीलाई सफाइ दिने गरी गरेको पुनरावेदन अदालत बुटवलको फैसला त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी अभियोग दाबी बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन पत्र ।

नियमबमोजिम आजको दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन सहितको मिसिल अध्ययन गरी पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री उद्धव प्रसाद पुडासैनीले प्रतिवादीको मौकाको सावित्री बयान, जाहेरी एवं पीडितको मौकाको भनाई, वस्तुस्थिति मुचुल्काका व्यक्तिको कथन समेतबाट प्रतिवादी उपरको आरोपित कसुर पुष्टि भैरहेको छ । सुरुको फैसला उल्टी गरी प्रतिवादीलाई सफाइ दिने ठहराएको पुनरावेदन अदालतको फैसला त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी प्रतिवादीलाई अभियोग मागदाबी बमोजिम सजाय गरी पाउँ भनी गर्नु भएको वहस समेत सुनियो ।

यसमा प्रतिवादी देव बहादुर थापाले वर्ष ८ की नाबालिकालाई जबरजस्ती करणी गर्ने उद्योग गरी जबरजस्ती करणीको महलको ५ नं. बमोजिमको कसुर गरेकाले निज प्रतिवादीलाई सोही ५ नं. बमोजिम जबरजस्ती करणीको महलको ३ नं. को देहाय १ मा उल्लेखित सजायको आधा सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग मागदाबी रहेको प्रस्तुत मुद्दामा सुरु रुपन्देही जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादी देव बहादुर थापाले अभियोग मागदाबी अनुसारको कसुर गरेको ठहर्‍याई निजलाई ५ वर्ष कैद सजाय गर्ने गरेको फैसला उपर प्रतिवादीको तर्फबाट पुनरावेदन अदालत बुटवलमा पुनरावेदन परी पुनरावेदन अदालत बुटवलले सुरुको

फैसला उल्टी गरी निज प्रतिवादी देव बहादुर थापालाई अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने ठहर्‍याई मिति २०६९/८/२७ मा गरेको फैसला उपर चित्त नबुझी वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट पुनरावेदन अदालतको फैसला बदर गरी प्रतिवादीलाई अभियोग दावी अनुसार सजाय गरी पाउँ भनी यस अदालतमा पुनरावेदन पर्न आएको देखियो ।

यसमा पुनरावेदन अदालत बुटवलको फैसला मिलेको छ, छैन ? पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन ? भन्ने विषयमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिति २०६८/३/२९ गते दिउँसो १.४५ बजेको समयमा स्कुलबाट छोरीलाई घर पठाई केही क्षणपछि म घरमा जाँदै गर्दा टाढैबाट विपक्षी देव बहादुर थापाले छोरीको हात समाती बाहिरबाट घर भित्र लगेको देखि पराया मानिसले किन मेरो छोरीलाई भित्र लग्यो भनी घरमा जाँदा निज छोरी (नाम परिवर्तित पवित्रा) लाई खाटमा सुताई छोरीको कटु र आफ्नो कटु खोली छोरी माथि चढेको अवस्थामा देखी विपक्षीलाई हुत्‍याउँदै घर बाहिर ल्याएको अवस्थामा विपक्षी भागी फरार भएकोले पक्राउ गरी कारवाही गरी पाउँ भन्ने पीडितकी आमा कृष्णा रेग्मीको मिति २०६८/३/२९ गतेको जाहेरीबाट प्रस्तुत मुद्दाको कारवाही प्रारम्भ भएको देखिन्छ । पीडित पवित्रा (नाम परिवर्तित) ले मौकामा अनुसन्धान अधिकृत समक्ष यी जाहेरवाली कृष्णा रेग्मीको रोहबरमा कागज गर्दा प्रतिवादीले भित्र जाउँ भनी कोठमा गएपछि मलाई खाटमा सुताई मेरो फ्रक उचाली पेन्टी खोली आफ्नो कटु खोली लिङ्ग निकाली पिसाब फेर्ने ठाउँ बाहिर दलेको हुन । सोही समयमा मेरो आमा घरमा आउनु भयो भनी कागज गरेको पाइन्छ । तर जाहेरवाली तथा पीडितले अदालत समक्ष उपस्थित भई आफ्नो मौकाको जाहेरी एवं कागजलाई समर्थन हुने गरी वकपत्र गरेको देखिँदैन । वादी पक्षबाट जाहेरवाला, पीडित लगायतका मौकामा कागज गर्ने व्यक्तिहरूलाई अदालतमा उपस्थित गराई वकपत्र गराउन नसकेको अवस्थामा मौकाको कथनलाई मात्र प्रमाण योग्य मान्नसक्ने देखिँदैन । अर्को तर्फ प्रतिवादी देव बहादुर थापाले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष कसुरमा सावित रही बयान गरेको भनिए तापनि अदालत समक्ष उपस्थित भई बयान गर्दा आरोपित कसुर आफुले नगरेको र मौकाको बयान बेहोरा प्रहरीले लेखी सहीछाप गराएका हुन भनी कसुर गरेकोमा पूर्ण इन्कार रही बयान गरेको पाइन्छ ।

पीडितको स्वास्थ्य परिक्षण कागज हेर्दा निजको योनीमा विर्य नदेखिएको र कुनै चोट पटक लागेको नदेखिएको भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ ।

प्रस्तुत वारदात दिउँसोको १.४५ बजेको समयमा भएको भन्ने छ । जाहेरी दरखास्त बेहोरा अनुसार प्रतिवादीले पीडित भनिएको पवित्रा (नाम परिवर्तन) लाई घरभित्र लैजान लागेको नजिकैबाट देखेकी जाहेरवालीले घरभित्र पुग्दा प्रतिवादीले जबरजस्ती गर्न लागेको भनी उल्लेख गरेको कुरा विश्वसनीय समेत देखिँदैन । यी प्रतिवादी उपरको आरोपित कसुर पुष्टि गर्न जाहेरवालीको मौकाको जाहेरी तथा पीडितको कागज बाहेक अन्य कुनै ठोस सबुद प्रमाण मिसिल संलग्न रहेको देखिँदैन । केवल जाहेरी दर्खास्त र प्रतिवादीको प्रहरी समक्षको सावितिको आधारमा मात्र जबरजस्ती कारणी जस्तो गम्भीर कसुर अपराधमा यी प्रतिवादीलाई कसुरदार ठहर्‍याउनु न्यायोचित हुने देखिएन ।

अतः मिसिल संलग्न आधार, कारण र प्रमाणको विवेचना गरी सुरु रुपन्देही जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादीलाई अभियोग माग दाबी अनुसार जबरजस्ती करणी गर्ने उद्योग गरेको ठहर्‍याई ५ वर्ष कैद सजाय गर्ने गरी मिति २०६८/१०/२९ मा गरेको फैसला उल्टी गरी प्रतिवादीले अभियोग दाबीबाट सफाई पाउने ठहर्‍याई पुनरावेदन अदालत बुटवलले मिति २०६९/८/२७ मा गरेको फैसला मिलेको देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । फैसलाको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई दिई प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत काटी मिसिल निमयानुसार गरी बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: तारादत्त बडू

कम्प्युटर टाइप गर्ने: विष्णुदेवी श्रेष्ठ

इति सम्बत् २०७२ साल भदौ महिना ६ गते रोज १ शुभम् -----